

"Amerikanski Slovelec" DELA ŽE
52
LET ZA SVOJ NAROD AMERIKI

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI I N URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKÉ ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

STEV. (NO.) 138

CHICAGO, ILL., TOREK, 21. SEPTEBRA — TUESDAY, SEPTEMBER 21, 1943

LETNIK (VOL.) LII.

Nemci se umaknili iz Sardinije

ZAVEZNIKI NAPREDUJEJO PRI SALERNU

Zavezniški stan, Afrika. — V soboto in nedeljo so prihajala poročila, da so se italijanske čete na otoku Sardiniji uprle proti Nemcem in da so iste poglani iz otoka. Nemci so se umaknili na otok Korziko, pravi poročilo. Nemci so imeli na Sardiniji tri velike letalske baze in več drugih važnih pozicij. Tako je Sardinija padla skoro brez vsakih žrtev.

Iz Korzike pa poročajo, da se je francosko prebivalstvo uprlo proti Nemškim okupatorjem in da v več krajih divjajo boji. Kakor Sicilija in Sardinija bo tudi Korzika najbrže kmalu v zavezniških rokah. S tem pa bodo za Nemce zgubljene vse važnejše pozicije v Sredozemlju.

Po silnih krvavih bojih, ki so trajali pri Salernu nad teden dni, je peta ameriška armada vzdržala in zadnje dni potisnila nemške čete v zaledje. Položaj se je za Zavezničke zdatno izboljšal. Od juga je dospela osma angleška armada in s tem je zdaj ustvarjena dolga

fronta preko italijanske celine, ki bo dala Nemcem mnogo opravka. V zraku su Zaveznički v premoči. Angleške in ameriške bojne ladje bombardirajo Neapelj, ki bo postal vsak čas predmet splošnega zavezniškega napada. Zračni napadi na vojaške pozicije okrog Rima in drugih važnih mest se stalno nadaljujejo.

Maršal Badoglio se nahaja zdaj za zavezniško črto in pravijo, da ustvarja odpor proti Nemcem med Italijani. Italijanska kraljevska družina je deloma pobegnila v Švico in nekateri člani družine pa so v Siciliji. V severni Italiji so začeli Nemci izvajati nad italijanskim prebivalstvom teror, kakor v drugih zasedenih deželah.

NEMSKI UMİK PRED RUSI IN DRUGE ZADEVE

Moskva, Rusija. — Ruske zmage nad Nemci se nadaljujejo na vsej fronti. Nemške čete so oddaljene od Kijeva samo še okrog 30 milj, od Smolenska nekaj nad 20 milj. Ruske armade so napredovale tekom tedna za več kakor 30 milj. Osvobodili

so nad 1200 vasi in mest med temi važno železniško križišče Krasnograd. Od važne ceste, ki začne pri Černigovu in je uporabna v vsakem vremenu so samo še 3 milje, omenja poročilo. Ko bodo Rusi dosegli to točko, bo nemški umik iz južne Ukrajine prerezan. Zmagoslavne ruske armade prodirajo na vsej črti in Nemci nimajo uspeha, da bi jih zaustavili.

Ruski tisk v Moskvi se je zadnji teden bavil s slučajni vojni. Med temi se množijo kritike proti Turčiji, češ, da je igrala v tej vojni dolejši ulogo oportunistična. Zaveznički jo zala-

gajo z orožjem in Turčija sama ima do milijon mož pod orožjem. Taka sila je nevarna za Rusijo, ker Rusija nima imperialističnih namenov. Kdo stoji za Turčijo in zakaj jo obožujejo, poprašuje ruski tisk. Rusija take politike ne bo tolerirala.

Politični opazovalci so mnenja, da bo Rusija na prihodnjem sestanku, ki se ima vršiti med Anglijo, Ameriko in Rusijo zahtevala da se politično ozračje za povojno uredbo južne in osrednje Evrope razčisti in položi na mizo čiste račune.

SVETA URA V SOLDIER FIELDU VELIK USPEH

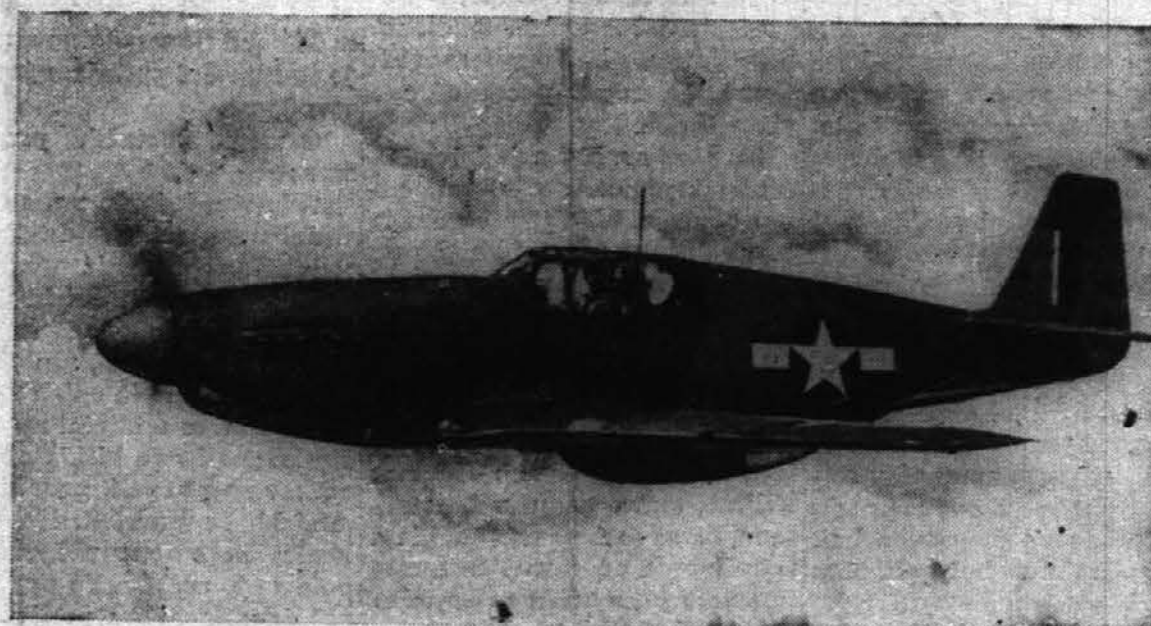
Chicago, Ill. — Sveta ura, ki se je vršila v nedeljo večer v Soldier Fieldu v imenu društva Najsvetejšega Imena, pod pokroviteljstvom chicagškega nadškofa prevz. Samuela Stritcha, je potekla z največjim uspehom. Vhodi v obširen prostor Soldier Fielda so bili odprti že ob 4. uri popoldne. Muzikalni in pevski program raznih kornih zborov se je začel že le po 6. uri. Sveta ura pa ob 8. uri zvečer. Toda ljudstva so začela prihajati v Soldier Field takoj po 4. uri. Bolj in bolj se je polnil obširni prostor in še pred 6. uro so bili sedeži že skoro vsi zasedeni. Poznejši došli so se morali zadovoljiti s prostori v ozadju, mnogi pa niti noter niso mogli. Bilo je več kakor 125.000 ljudi.

Nad vse impozantna je bila procesija. Več, kakor 7000 ljudi se je iste udeležilo, nad 1000 vojakov in pomorščakov ter blizu do 1000 duhovnikov. V

procesiji so igrale godbe iz 16 katoliških višjih šol. Zadaj za duhovščino redovno in posvetno je hodil prevzvišeni nadškof. Veliki altar je bil umetno napravljen na severni strani, do katerega je vodilo 45 stopnic. Nad temi pa 60 čevljev visok altar na katerem je bila naslikana krasna 45 čevljev visoka podoba Blažene Device Marije. Krasna umetna razsvetljava je delala najboljše utis. Nekaj posebnega je bila živa slika rožnegavenca, ki ga je formiral 2000 deklet iz višjih katoliških šol.

Sveta ura bi se imela vršiti že zadnje nedeljo, ki je pa bila

ZA VISOKO LETANJE

To je novi armadni "divji žrebec" (Mustang fighter), ki tudi v največjih višinah nadkriljuje najboljše nazijaska-letala in jih z lahkoto premaga. predvsem kadar je opremljen s posebnim Merlin gonilnim strojem, ki jih izdeluje Packard.

TAJNI OBISK RIMA OD DVEH AMERIŠKIH ČASTNIKOV

Alžir, Afrika. — Zakasnelo poročilo iz zavezniškega glavnega stana v Afriki poroča, da sta dva ameriška višja častnika brigadni general Maxwell Taylor in polkovnik Wm. Gardiner tik pred napadom na Salerno tajno obiskala Rim in Badoglijeve glavni stan ter dobila važne informacije o položaju v Italiji. Napotila sta se iz Palerme v Siciliji v malem motornem čolnu, ki ga je spremljala mala laška korveta. Ne daleč od Rima sta se tajno izkrcala v spremstvu italijanskih častnikov, ki so ju v posebnem avtomobilu vozili mimo nemških čet in straž. Po polnoči so se sestali z maršalmo Badoglijem, s katerim sta konferirala in dobila važne informacije glede sprememb in položaja v Italiji. Nato sta zopet odšla, kakor prišla, omenja poročilo. Proti jutru v isti noči se je začel napad na Salerno.

PRAVDA OKRCAVA AMERIŠKE POLITIKARJE

Moskva, Rusija. — Sovjetsko glasilo "Pravda" objavlja oster članek, v katerem povdarja, da kljub temu, da Združene države že nad 18 mesecev vodijo krvavo borbo proti skupnemu sovražniku, je nekaterim ameriških politikarjem domača politika več, kakor pa to da bi pospeševali zmago. Pravda kaže na naše domače politične polemike med republikanci in demokrate.

VOĐSTVO PRAVOSLAVNE CERKVE PROTI IZDAJICAM RUSIJE

Moskva, Rusija. — Kongres pravoslavnih škofov v Rusiji, ki se je vršil pred kratkim, je sprejel resolucijo, da se suspendira vse pravoslavne duhovnike, ki so v tej borbi kjerkoli sodelovali in pomagali Nemcem. To velja tudi za unijatsko cerkev v Rusiji.

radi slabega vremena zadnje nedeljo prestavljena na to nedeljo. Izpadla in potekla je kar najsijajnejše in napravila na javnost mogočen utis.

ŠIRITE "AM. SLOVENEK"!

KRIŽEM SVETA

Bern, Švica. — Lausanska Gazette piše, da se je na Rumunskem začel širiti legar. Več sto ljudi je obolelo na legarju in vlada je ukazala v Bukarešti cepljenje proti legarju v vseh šolah, kakor tudi vsi državni uradniki in delavci po tovarnah se morajo dati cepiti proti nalezljivi bolezni.

Mexico City, Mehika. — Kakih 80 milj severno-zapadno od tega mesta je napadlo avto bus kakih 12 maskiranih banditov na konjih. Petnajstim potnikom, ki so se vozili z busom so pobrali vso gotovino in zlatino, ki so jo imeli pri sebi. Banditi so izginili v gore.

London, Anglija. — Mornariški tajnik Zdr. držav Frank Knox se mudi že tretji dan v Angliji, kjer pregleduje ameriške baze, ladjedelniške popravilnice in skladišča zalog, ki jih vodijo in upravljajo Američani v Angliji. Glede ameriške mornarice je izjavil, da bo v moči in številu podvojena v letu 1944.

Alžir, Afrika. — Piloti, ki se vračajo iz zračnih napadov na Italijo omenjajo, da je mesto Salerno popolnoma v razvalinah. Skoro ni nobene hiše, ki bi imela cele šipe, pa tudi malo hiš in poslopj, ki bi ne bila poškodovana. Razdejanje Salerna priča, da je zavezniško orožje učinkovito.

Zurich, Švica. — "Basler National Zeitung" so objavile v soboto izjavo nemškega vojnega urada, ki pravi, da so se Nemci uračunali glede ruskih rezerv in števila ruske vojske. Radi tega se Nemci umičejo v bolj primerne pozicije, kjer jim bo mogoče v krajši liniji voditi obrambo. Ta izjava ni nič drugega, kakor pripoznanje nemškega poraza v Rusiji.

New York, N. Y. — Benito Mussolini, katerega so Nemci rešili, kakor že znano iz hotela Campo Imperatore na vrhu gore Gran Sasso blizu vasi Assergi, je v soboto proglasil, da bo mesto Cremona začasna deželna prestolnica republikanske fašistične vlade. Tu sestavlja tudi svojo vlado. Z njim je na delu tudi Roberto Farinacci, bivši tajnik fašistične stranke v Italiji.

MUSSOLINI PODOJAJ SVETU POVEST O NJEGOVI "REŠITVI"

London, Anglija. — Mussolini je govoril 17 minut na radio, katerega se je čulo izven Nemčije. Govoril je hripavo in njegov glas nima več tistega učinkovitega naglasa, kakor nekoč na rimskem balkonu. V svojem govoru je napadal italijanskega kralja Emanuela, da je ta snoval za njegovim hrbtom izdajo proti osišču. Prav tako je dolžil maršala Badoglijo. Omenjal je, da mu je višji častnik nekoč dejal: "Vi boste še talec." To je kar so igrali za svojim hrbtom, je povdarjal. Omenil je, da ga je kralj izvalil na sestanek, tam so ga prijeli in odvedli v ambulanci Rdečega križa v zapor. Najprvo so ga odvedli na otok Ponzo (ki je zdaj že v zavezniških rokah), potem pa na goro San Sasso, ki je 80 milj vzhodno od Rima. Tam so ga rešili nemški parašutniki in to s tako točnostjo, da je bilo v petih minut vse izvršeno in že je odletel z njimi iz ujetništva. Nemce hvale, Hitlerja pa imenuje kot brata.

JAPONCI OPOZARJAJO NAROD PRED NAPADOM

New York, N. Y. — Tokijska radio postaja je v soboto opozarjala japonski narod, naj bo pripravljen vsak čas na anglo-ameriški napad na domača japonska otočja. Oznanjevalec je omenil, da zaveznički so se prebudili in da zdaj se le se bodo začele prave faze vojne. Japonci niso zdaj nič več tako drzni, kakor tedaj, ko so prekokovali, da bodo diktirali mir v naši Beli hiši.

GERILCI RAZDEJALI PROGO V JUGOSLAVIJI

Washington, D. C. — Jugoslovansko poslanstvo poroča, da so 15. septembra jugoslovanski gerilci razdejali večji del proge med Belgradom in Kačakom. Ker je to ena glavnih prog, je to občuten udarec za nemške železniške transporte.

Pomagajte Ameriki do zmage! Kupujte zvezne vojne bonde!

PARTIZANI IN VAŠKE STRAŽE V DOMOVINI

P. Bernard Ambrožič OFM.

Nekako pred dobrim letom dni so se osnoval v Sloveniji vaške straže, tudi znane pod imenom "bele garde", kakor se že poprej osnovala niže doli v Jugoslaviji. Zakaj partizani so spravili ljudi v obup in je bilo treba zoper njihovo divjanje nekaj ukreniti. Ljudstvo se je naveličalo umiranja brez vsake obrambe in pojavilo se je geslo: Oborožimo se za samoobrambo in naj pride orožje od koderkoli! In je resnica, da so ga tu pa tam dobivali in sprejemali tudi od laških vojakov.

To se ne sliši prijetno in na prvi pogled bi marsikdo vrvel kamen na te vaške stražarje. Toda treba je le nekoliko globlje pogledati, pa si zna človek razložiti ta nepričakovani pojav, ga zna razumeti in čuti, da da mora celo — rad ali nerad opravičiti.

Berite nekaj poročil iz starega kraja o početju partizanov. Ako ne verjamete, well, saj bo nekoč konec vojne, takrat boste lahko dobili priče od tam.

Napisano dne 15. avgusta 1942 nekje v bližini Ljubljane: Iz razgovora z ljudmi, ki so pribežali iz okolice St. Jerneja v Novo mesto, smo zvedeli, da je bilo ubitih vsega skupaj v tem delu naše pokrajine okrog 50 oseb. Za 46 oseb so točna imena kakor tudi datum in način usmrtnice, pa ima ta seznam oseba, katere se še nahaja doma. Oseba, ki nam je to pripovedovala, nam je povedala za sledeča imena umorjenec:

Kastelic Vinko, kaplan, St. Jernej;

Kromer Franc, 35 let star, pos. ter njegova brata Jože in Ivan, vsi trije stanujoči v Rojah pri St. Jerneju, dva sta bila odpeljana in umorjena v gozdu, eden pa doma;

Pavlinč Janez, ban. cestar, star 45 let, Roje pri St. Jerneju; Znidarišič I., star 40 let, Roje pri St. Jerneju;

Luzar Jože, pos. sin, Mašarovec, 28 let;

Krhlin Janez, Dol. Gradišče, 28 let;

Guštin I., Mokropolje;

Setina Lojze, obč. tajnik, St. Jernej;

Nečerer I., osmošolec, Brod, obč. Sv. Križ;

Frankovič Janez, sin grobarja, star 17 let;

Superina I., lesni trgovec iz Reke;

Makovec Tone, soboslikar, Gor. Brezovica;

Zajec I., šol. upr. v Čadreh. Poleg tega so umorili partizani tudi več žensk in sicer:

Zagorec Marijo, mater in hčer, trafikantino v St. Jerneju, potem so umorili mater in dve hčeri iz neke begunske družine. Umorili so nadalje tudi nekega Šemeta in njegovo ženo iz Kandije pri Novem mestu, ko sta šla po nekih opravkih v smeri proti St. Jerneju. Oba zadnja sta bila stara že preko 60 let. Usmrtnice se je

izvršila na različne načine, najmanj s streljanjem pač pa s sekiro, noži in je takemu koncu predhodilo mučenje. Popolnoma ugotovljeno je, da so partizani Zagorecovo Marijo st. in ml. slekli do gola, zakurili ogenj ter sta morali goli v plamenih plesati, dokler se nista onesvestili ter so ju nato ubili. Več svojih žrtev so partizani tudi usmrtili na ta način, da so jim zadržili vrv okrog vratu ter jih nato tako navezane potegnili na dreve. Našle so se tudi v plitvih grobovih osekane glave, katere so že razpadale ter so jih verjetno izkopal psi ali kake lisice.

Ugotovili smo tudi, da so partizani držali župana Brulca 2 in pol dni privezanega, kakor tudi je ugotovljeno, da je bil ubit Brulčev sin Jože, ki so ga istočasno odpeljali z očetom.

Ljudstvo je popolnoma obupano ter pravi, da takih časov še ni doživelo od turških vpadov. Popolnoma brez zaščite, prepuščeno samemu sebi, brez orožja je na milost in nemilost izročeno pešiči partiz. tolp, ki so ravno v tem predelu najbolj divji. Ljudstvo je popolnoma obupano ter prosi in zahteva samo in edino orožje in zopet orožje, da si te dneve strahu in pobijanja prikrajša. Niso to prazne besede, ampak to izhaja iz izjav vseh, ki pribežijo iz tega ali onega konca ter naj se vzamejo z vso resnostjo v poštev. Z vsemi akcijami je treba hiteti, da se reši, kolikor se rešiti sploh še da.

Lokalni vodje partizanov v St. Jerneju sta učitelja Zamljen in Počkar, komandanta pa Vale Maks in Pirkovič.

Dozdaj je bilo pustošenje partizanov v okolišu Novega mesta grozno. Pobili so: V St. Jernejski in Kostanjeviški župniji 46 po večini najboljših naših ljudi. V župniji Stopiče okrog 30, Šmihel 12, Toplice 2, Soteska: Pureber, preds. Zveze Združ. delavcev in ena uradnica v Auerspergovem gradu; Pivk, Prečna: 9, St. Peter 3, Mirna peč 4, Bela cerkev: družina orožn. v pok. Furlana: oče, mati, 14 leten sin. Iz St. Petra, Prečne, Mirne Peči in Novega mesta je zadnje čase ubitih tudi več partizanov.

Popolnoma ali delno so pogorele vasi: Mačkovec, Trška gora, Brusnice, Smolenja vas, Mokro Polje, Gabrje, Pangerč grm, Jugorje, Dol. Straža in Vavta vas (dve hiši). Tudi v Belikrajini je požganih nekaj vasi. Ob progji je tam posekano vse drevje, tudi sadno, ki je leto obetalo bogato sadno letino. Trtje je polomljeno. (To menda vse povzročeno po Lahih?)

V žužemberski dekaniji so bili od partizanov v Žužemberku zaprti: dekan Gnidovec, bivši kurat kaznilnice v Begunjah Hafner, kaplan Janež,

(Dalje na 3. strani)

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Najbližje uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday.

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za točkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka zjutraj prejšnji teden. Za pejkovo številko pa najkasneje do srede jutro. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

BORBA ZA ITALIJO

V južni Italiji divjajo te dni hudi boji. Ko bodo te vrstice tiskane, zna mogoče že priti odločitev, kdo bo v teh bojih zmagovalc v južni Italiji. Ako se zaveznikom posreči prodreti do važnejših baz na italijanski celini in jih obdržati, potem bo s tem ustvarjena večja fronta na zapadu, ki bo od dneva do dneva bolj in bolj usodna za Nemce.

Kritika ni na mestu. Vojaški strategiji si prizadevajo, da bi napravili najboljše kar je mogoče v danih razmerah. Izvajati invazijo preko morjev ni nobena lahka naloga. Zavezniki so naleteli na večji odpor pri Salerno. Dobro se držijo. Lahko je, da bo treba popustiti, ker sovražna moč je velika in ima v zaledju vse ugodnosti za obrambo in udar. Toda ta borba je le lokalnega pomena in tudi umik, če bi moralo priti do njega, ne bo odločilnega pomena. Velikega odločilnega pomena je predaja italijanske mornarice. Ko bi bili Nemci to zasegli, potem bi bili nevarni v sredozemskih vodah. Tako pa bodo zavezniki lahko neprestano rogovili ob italijanskih obalah, kakor tudi na drugi strani Jadrana in bodo neprestano nevarnost za Nemce.

Ponovimo, da kritika ni na mestu, niti ne skušamo nikogar kritizirati. Ampak barantanje z Badoglijevo vlado, ki se je vlekle menda več kar cel teden po Mussolinijevem padcu in je v tistih dneh nastalo nekako premirje med celino in Sicilijo, tisti dnevi, se pa zdi, da so bili nekako zamujeni. Morda so bile take okoliščine, da ni bilo drugače mogoče. Ampak opazovalcu se pa le zdi, če bi tedaj, ko je za nekaj dni bila nenadna zmešnjava v Italiji, udrl v Italijo, bi lahko v zmešnjavi vkorakali ob manjših žrtvah celo v sam Rim in v marsikatero drugo mesto. Tako so pa čakali na cincarsko politiko maršala Badoglija, kar je Nemcem dalo čas, da so premestili cele divizije iz Francije in drugih krajev v Italijo. Zdaj so na več točkah močni in pripravljeni.

Kako bo borba za Italijo izpadla, je še prezgodaj napovedovati. Da bodo Nemci končno premagani, ni nobene dvoma. Je le vprašanje časa, kako in kdaj se bodo zadušili v vedno bolj in bolj stiskajočem obroču. V tem, da je bila italijanska mornarica vzeta izpred nemškega nosu, je velikanska pridobitev za zaveznike. Obroč okrog osiščnega kroga se je s tem še bolj stisnil in stiskal se bo bolj in bolj, dokler osišče ne bo poraženo. Kaki lokalni uspehi nemškega orožja osišča ne bodo rešili.

"REŠITEV" MUSSOLINIJA

Nemci so "rešili" Benita Mussolinija kakor kaki junaki v legendah. Kje prav za prav se je Mussolini nahajal, še danes ni prav znano. Najbolj verjetna vest je menda, da so ga imeli v neki vili nekje na Sardiniji. In "elitni" Hitlerjevi strazarji so prišli kar po zraku, se spustili na zemljo, zapodili italijanske straznike proč, dvignili Benita v višave in odleteli z njim na varno. Ponovimo, zgodilo se je vse kakor v kaki legendi. Precej drznosti je bilo v tem podvzetju. Hitler pa zdaj pred Mussolinijem razširja svoja prsa: vidiš tovariš, kar jaz zasnujem in hočem, je vse mogoče.

Zdaj poročajo, da so Nemci naložili Mussoliniju nalogo, da organizira severno Italijo, ukine dinastično oblast Savojske hiše v Italiji in ustvari čisto fašistično totalitarno državo, z njo vred pa seveda tudi odpor proti Združenim narodom. Well, to zadnje je menda bolj za šalo in je težko verjeti, da bi Nemci imeli kaj prida zaupanja v Italijane. Tega Italijani niso bili vredni dosedaj, težko, da bi bili zaprepjati. Gre pa menda v vsem za neko politično romantiko, če se sme to tako imenovati. In ta romantika naj bi služila v dobro nemškega ugleda in vpliva pri ostalih satelitnih osišča. Kako? Well, Hitler hoče pač prepričati Madžare, Rumunce, Slovake in Bolgare, češ, jaz sem v stanu štiti Evropo in vsakega, ki je za menoj. To je pa le nemška politika, ki ima namen s tem obdržati vsaj čez zimo solidarnost med njim in satelitnimi deželami. Med tem časom upa na kak preobrat ali kako drugo prilžnost, ki naj bi Nemcem, če že druga ne, prinesla bolj ugodne pogoje za mir. Toda Nemci se tudi v tem motijo. Odločnost Združenih

narodov je prevelika, da bi popustila proti njim. Združeni narodi so odločni in ne bodo odjenjali, dokler Hitler s svojo nazijsko Nemčijo vred ne pade in se brezpogojno ne poda.

V AVDIJENCI PRI ŽUPANU
(Kljukasta storija)

San Francisco, Cal.
Tukaj se letos vršijo mestne volitve, zato sem si mislil, da bi bilo dobro, ko bi mogel priti do mestnega župana Hon. Angelo J. Rossi-ja, in to, preden bo zaposlen v kampanji za ponovno izvolitev. Vržem torej torbo čez rame, pa hajdi v mestno hišo. V predsobi se izkažem s ponarejenim spričevalom, nato vstopim v majorjevo sobo. Predstavim se mu in izvečem iz torbe potrebne dokumente, iz katerih je major razvidel, da sem edini pooblaščen reporter za "Americano Slovenio Giornale". Hotel je izvedeti, kako razširjen je ta list. Razložil sem mu, da je razširjen po celi Ameriki in Kanadi, pred vojno je zahajal tudi v več delov Evrope, včasih se je celo na skrivnem zmuznil v Italijo med naše Slovence, ali Mussolini se ga je grozno bal. Zadnje sem mu bol potihoma povedal.

Major je bil videti zelo počaščen, da ga je prišel obiskat reporter tako slavnega in razširjenega lista. Vprašam ga, če je res, da je pred leti sprejel križ od italijanske vlade kot odlikovanje. "Res je, res," mi odgovori, "ali jaz ne polagam nobene avznosti nanj." — Nato mi predstavi svojo boljšo polovico ter reče: "Tole je moj križ, katerega moram prenašati noč in dan!" Ker je bil očividno šaljivo razpoložen, sem mu začel pripovedovati kljukaste dogodke, ki sem jih "doživel" na svojih "potovanjih". Med drugim sem mu povedal, kako sem pred kratkim srečal močička, ki je bil ves zbit po obrazu. Na moje vprašanje, kaj mu je, mi je odgovoril: "To je ročno delo moje boljše polovice!" Nato mi je začel tožiti, da ne ve, kaj bi napravil. Dal sem mu dober nasvet, namreč, naj gre v vojsko, da bo vsaj v miru živel.

Najin pogovor z županom se je nato zasukal na politično stran. Vprašam ga, kako da njegova ekscelencija ni hitela s proročaji na italijansko vlado, naj se Italija poda takrat ko je bila Italija še zmagovalka, ne pa šele tedaj, ko je Italiji že trda predla. Tudi mu začnem razlagati, kako hitro sem se pričel učiti italijanščine takrat ko je Muso zmagoval, ker sem mislil, da bo tukajšnji North Beach — italijanski del našega mesta — postal glavno mesto Italije. Gospod župan je bil videti očividno ginjen, da znam njegov jezik govoriti. Nagovoril me v italijanščini: "Parla italiano?" Ves v strahu in s trepetajočim glasom odgovorim: "Sì, sì, Signore." On nadaljuje, meni pa sili križ v glavo, da kmalu nisem vedel, kaj se nahajam; s poslednjimi silami sem izustil naslednje besede, mešanico treh jezikov: "Please come d'acqua." Res so mi prinesli vode, na kar sem prišel malo k sebi. Obrišem si pot s čela in pravim: "Gospod župan, odkar jo je sinjor Mussolini odkuril se ne ve kam in odkar se je Italija podala, je moja italijanščina kar nekako izgubila, kakor je izgubil Mussolini!"

Ti pa, dragi čitatelj, sedaj lahko sprevidiš, v kake zadrege človek lahko zaide, če hoče igrati odličnega reporterja. Tebi je lahko, če samo čitaš kar drugi napišejo. Skleni pa, da boš tudi sam poročal iz svoje naselbine, pred vsem pa, da

boš točen plačnik in da boš pomagal dobiti tudi kakega novega zvestega naročnika.

J. B.

RAZNE NOVICE IZ
LA SALLE

La Salle, Ill.
Mesec september je letos precej muhast; za Praznik Dela je bilo lepo in vroče, a naprej pa deževno in megleno. Šele danes, ko to pišem (14. sept.), je zopet posijalo lepo zlato sonce.

Za faro sv. Roka je letos 13. septembra poteklo 40 let, odkar obstaja. Med tem časom je bilo veliko sprememb, ki jih pa sedaj ne bom popisoval, zato ker tudi slavilja to leto ne bo. Kadar pa pride pravi čas, bo že prišlo na dan, tako da bodo tudi mlajši vedeli, kako so starejši organizirali faro pred 40 leti. Za enkrat samo rečem: Trikrat slava vsem ustanovnikom, da so to faro ustanovili na tako lepem prostoru! In danes ima fara jako dobrega župnika v osebi č. g. Štefana Kassoviča, tako dobrega gospodarja, da bi človek niti verjeti ne mogel, ko bi sam ne videl. Čast mu za moдро gospodarstvo!

Odbor Slovenskega Narodnega Doma se vsem delavcem prav lepo zahvali za pridno delo na pikniku 5. sept. v Maple Gardens. V par urah se je tam napravila lepa vsota denarja. Zato je odbor na zadnji seji doležil, naj se daruje cerkvi sv. Roka \$25, za kar so se g. župnik Rev. Kassovič prav lepo zahvalili. Tako ja, Slovenci, to je prava reč! Tako skupno delo nam je vsem v ponos in s skupnim uspehom smo res prav lepo završili letošnji Praznik Dela.

V nedeljo 5. sept. so obiskali Mr. in Mrs. Louis Bučarjeve došli na 127 La Harp St. Mr. John Rabetz in Miss Frances Smolle iz Chicago. Podobno je dobila Mrs. Mary Kastigar na 7. cesti lep obisk od hčere in zeta Mr. in Mrs. Jerry in Mary Marenčič iz Chicago. Celo Tome na Hribu je bil zelo dobro obiskan od čičaških rojakov oni dan, zato vsem skupaj najlepša hvala. Bog živi vse, ki radi pridete k nam v La Salle v vas. Mrs. L. Bučar je teta Mr. Johna Rabetza. Vsi imenovani Lasallčani se zahvaljujejo imenovanim Čičažanom za obisk.

St. Mary's bolnišnici se še nahaja rojak Fr. Spitzmiller, ki mu želimo, da se pozdravi in vesel vrne na svoj dom na 2nd Street.

Vsi oni, ki jim je že potekla naročnina na Novi Svet ali pa na Am. Slovenec, naj jo blagovoljijo obnoviti.

Pozdrav vsem Slovincem po Ameriki in našim fantom, možem in dekletom na bojnem polju. Vaš zastopnik

Tone.

POROČILO BLAGAJNIKA
JPO,SS

Chicago, Ill.
V mesecu avgustu sem prejel sledeče prispevke: Nick Povše, blagajnik lokalnega odbora št. 12, Pittsburgh, Pa., \$64.37; društvo "Zvon" št. 6 ZSZ, Colorado Springs, Colo., \$10.00; Joseph Pogrjac, Cleveland, Ohio, \$18.50; John Dolenc, tajnik št. 9 SANS, \$5.67; Frank Urainar, predsednik št. 26, \$75.00; Josephine Erjavc, blagajničarka lokalnega odbora št. 1, Joliet, Ill., \$200.00; Nick Povše, blagajnik lokalnega odbora št. 12, Pittsburgh, Pa., \$35.25; lokalni odbor št.

NAJNOVEJŠE POROČILO IZ
LJUBLJANE

P. Bernard Ambrožič, OFM.

Najnovije ga imenujem zato, ker sem ga prejel šele 13. septembra 1943. Drugače je pa precej staro, saj je bilo pisano v Ljubljani dne 30. aprila 1943. Tako dolgo je torej ta pošta hodila.

V pismu je največ privatnih zadev, ki se tičejo mojih ljudi tam in takih reči. Nekaj tega bi bilo zanimivo tudi za javnost, toda sam Bog ve, če je danes — še kaj res, kar berem v tem pismu.

Nekaj je pa o — partizanih. Pa ravno sedaj, ko sem izvelel na dan razna prejšnja poročila! Kakor da bi ne imel še dovolj tega materiala... Vendar je pa reči, ki so nove tudi meni in ki spadajo v celotno sliko, ki jo itak te dni podajam javnosti v vednost.

O mojih domačih pravi pismo:

"Ne stradajo še ne, so pa v vedni negotovosti, da jim komunisti vsega ne izropajo. Ti pridejo enkrat k-eni hiši, drugič k drugi, in odnesejo vse: Živež do zadnjega, vso obleko, obuvalo, živino in sploh vse. Ta teden so tam v bližini na ta način izropali dve hiši. Gabersko cerkev so požgali, zvonik podminirali in porušili. Enako so hruševsko cerkev požgali. Kupola se je zrušila. Pa prav tako več drugih cerkva po deželi."

Ti dve cerkvi sta bili podružnici fare Dobrova, obe v neposredni bližini mojega doma... Dalje pravi pismo:

"Dobrovčanov je malo doma. Nekaj jih je šlo med partizane-komuniste."

Kje so drugi, pismo ne omenja. Toda vem iz prejšnjih poročil, da so jih veliko odgnali Lahi v internacijo. Le kaj je s temi interniranimi Slovenci v Italiji sedaj, ko so Nemci zasedli vse kraje, kjer so bili naši zaprti v mnogih tisočih...???

Toda še več iz današnjega pisma:

"Nikdo nima pojma, koliko gorja so prinesli partizani na naše ljudstvo. Ko je bila mera

prepolna in ljudstvo ni moglo več tega prenašati, so se organizirali in zaprosili za orožje v samoobrambo svojih domov. Ustanovili so VAŠKE STRAŽE. Kjer so te, tam je ljudstvo zopet v miru in lahko gre delat na polje. Tudi na Dobrovi je že ustanovljena. Morda bo v kratkem tudi v Gaberju in na Hruševem, potem bodo Vaši domači zaščiteni pred temi tolpami, ki krajejo, ropajo in požigajo, družine naših kmetov pa puščajo v največji bedi. Cele vasi so že uničili. Koliko so pa naših ljudi že pomorili po njihovih domovih, tega niti še ne vem. Tudi otrokom ne prizanašajo. Največje gorje, ki je prišlo nad naš narod, je partizanstvo, ker vse to vodijo skrajni komunisti. In ti niti ne pobijajo samo, ampak svoje žrtve mučijo. Našle so se žrtve brez oči, brez ušes, s polomljenimi udi, brez prstov, brez jezika, brez kože na glavi..."

Toliko navajam iz pisma. Brez ovinkov povem, da mi ga je pisal duhovnik, moj redovni sobrat. Razume se, da razni ljudje že zato ne bodo nič verjeli, ker je pismo napisal "klerikalec", menda celo kak "klerofašist!" To je za nekatere dovolj, da na vse to odgovarjajo z "laž, laž, laž"... kot je nedavno tega nekdo na neki saji kričal...

O, kako rad bi tudi jaz videl, da bi bilo vse to in tako — laž! Ker pa popolnoma gotovo vem, da ni laž, zato sem se lotil neprijetnega dela, da pokažem naši javnosti, kako silno slabo uslugo napravljajo slovenskemu narodu tisti, ki bi radi še nas amerikalce Slovence speljali v proslavljanje partizanstva in nas pridobili za "moralno in materialno" podpiranje partizanov-komunistov! Zato proč s takimi pticami iz vrst slovenskih Amerikancev, kamor so se nam vrinili z lepimi besedami o slogi, v mislih so pa imeli — izdajstvo!

treseni po mestu kot muhe. Kadar poneha to svetovno klanje in se povrnejo naši slovenski fantje vojski domov, jim bo gotovo v veselje, da se je nekaj storilo v naselbini, odkar jih ni bilo doma.

Pomagamo in podpiramo na vse strani. Dobro in lepo bi bilo, da storimo nekaj za sebe, kar nam bo v korist, pa bo tudi v spomin Slovencev in naši naselbini.

Mary Meglich.

POSLAN NA PACIFIK

North Chicago, Ill.

Frank John Sveté, petty officer 2. razreda, je bil poslan na mornariško službo prek morja na Južni Pacifik. Je sin Mrs. Rose Merlak iz 804 — 10th St., North Chicago, Ill., in pokojnega Franka J. Sveté Sr., ki je bil alderman v našem mestu. —

Petty Officer

2nd Class

Frank J. Sveté

Frank Jr. se je vpisal v mornarico Z. D. meseca aprila 1942. Osnovno vežbanje je opravil v Great Lakes mornariški vežbalni postaji. Nato je bil pridelen personalnemu oddelku okrožnih častnikov, kjer je opravljal svoje delo 15 mesecev, dokler ga niso pred kratkim premestili na Južni Pacifik. Je tudi član društva sv. Jožefa, št. 53 KSKJ, v Waukeganu.

Poročevalec.

Biti brez slovenskega lista v teh časih se pravi biti brez zveze s svojim narodom.

DOGODKI

Med Slovenci v Ameriki

Na kratkem obisku

Chicago, Ill. — Za par dni je prišel obiskat starše Ensign Leo Jurjovec Jr., ki bo sedaj poslan na Pacifik.

Nenadna smrt

Bradley, Ill. — Dne 14. sept. je tukaj zadel od kapi premislul rojak Alojzij Shiltz. Bil je član društva sv. Petra in Pavla, št. 62 KSKJ, in društva najsv. Imena. Zapušča ženo, dve hčeri in tri sinove, ki so vsi trije pri vojakih. — Math Stefančič.

Hčerko sta dobila

Pullman, Ill. — Pri družini Mr. in Mrs. Victor in Evelyn Tome so 3. sept. dobili hčerko prvorojenko. Oče in mati sta znana med slovenskimi rojaki v Chicagi, ker sta oba odlična delavca v našem javnem življenju. Mr. Tome je bil več let predsednik pevskega društva Slovan. Mrs. Evelyn Tome je hči znane družine Mr. in Mrs. John Fabian na 22. cesti v Chicagi.

40-urna pobožnost

Chicago, Ill. — Pri fari sv. Štefana smo pretekli torek zvečer zaključili 40-urno češčenje presv. Rešnjega Telesa. Kakor že poročano, je vsako jutro in večer med tem časom pridigoval Rev. Alojzij Madic, frančiškanski gvardijan iz Lemonta. Pobožnosti so bile prav lepo obiskane. Imenovani misijonar je eden najboljših govornikov, kar smo jih še slišali, posebno pa nam je bilo vsem ljubo, ker se zna ne samo gladko izraziti v angleščini, temveč prav tako lepo tudi v slovenščini, četudi se je vse slovenščine naučil v Ameriki. Za sklep se je vršila v cerkvi prav lepa procesija, v kateri so za duhovniki z monštranco in ministranti stopali dečki in belo oblečene majhne šolske deklice. Sklep je vodil Rev. Leo Medič, frančiškan iz tukajšnje hruške fare sv. Jeronima. Razen domačih dveh gospodov so prišli tudi Father Aleksander, župnik pri Sv. Juriju v So. Chicagi, ter Father Ciril in Father Martin iz Lemonta. Vse tri večere je cerkveni zbor Adrija oskrbel primerno petje.

Mladinski zbor

Chicago, Ill. — V torek 21. sept. zvečer se bo vršil pri Sv. Štefanu v sobi otroškega vrta prvi sestanek novega mladinskega zbora, na katerega so povabljeni vsi dečki in deklice, ki so letos ali pa lansko leto graduirali iz naše farne šole. Vsi znajo peti, kar so lepo dokazali pri raznih šolskih nastopih. Četudi so se zdaj razgubili po raznih srednjih šolah, nekateri pa morda že delajo, bo lepo, da se zopet strnejo skupaj v Mladinski zbor Sv. Štefana, s čimer ne bodo imeli nobenih stroškov, vršili bodo pa prav idealno delo sebi in celi fari v korist in veselje. Vaje bodo enkrat na teden, in ko bodo pripravljani, bodo ob nedeljah peli pri eni sv. maši. Starše omenjenih fantov in deklic prosimo, naj opozorijo vsak svoje na vse to, saj bo ravno staršem samim v največje veselje in ponos, če mladina uspešno pomaga pri naših verskih in narodnih ustanovah, ki so jih starši ustanovili.

Poroka

Chicago, Ill. — V soboto 25. sept. se bosta v poljski cerkvi sv. Kazimirja poročila Cpl. Edward Retel, sin Mrs. Ane Retel iz 22. Pl., in Miss Helen Olewinski iz fare sv. Kazimirja. Mlademu paru želimo vso srečo.

ŠIRITE "AM. SLOVENEK"!

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine Street, Denver, (16) Colo.

2. podpredsednik: Frank J. Bradach, 2309 Nicholson St., Lockport, Ill.
Tajnik: Anthony Jeršin, 4676 Washington St., Denver, (16) Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn. St., Denver, (16) Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Thomas J. Morrissey, 1934 Forest St., Denver, (16) Colo.
2. nadzornik: Mike Popovich, 1849 Grove St., Denver, (16) Colo.
3. nadzornik: Anton Rupan, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.
2. porotnica: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
3. porotnik: Vincent Novak, Box 492, Ely, Minn.
4. porotnik: Joseph Godec, 10215 Huntmere Ave., Cleveland, Ohio.
5. porotnik: Candid Grmek, 9537 Ave. M, So. Chicago, Ill.

UREADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne račice naj se pošiljajo na glavnega tajnika, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Proje za sprejem v odrasli oddelci, spremembe zavarovalnice, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovanom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priključijo. Kdor želi postati član Zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitve novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebne listine.

SLOVENCIM, PRISTOJAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

NA ZADNJI POTI

"Old 76", 60 let stara lokomotiva (slovenski očanci so rekli "Luka-Matijs") sopiha na svoji zadnji poti iz Climaxa v Leadville, Colo., preden so jo poslali v Alasko, kjer jo bodo rabili še nadalje. Sedaj ko sta Colorado in Southern železnici še na zadnjih 15 milj proge spremenili ozki tir na normalni tir, te stare lokomotive ne potrebujejo več.

svojim članom. Pomnite, da v ZSZ lahko pristopijo tudi člani druge narodnosti. Vse kar potrebuje oseba, da je zmožna za vstop v ZSZ je, da je bele polti, zdrava, brez telesnih napak in pa, ki ni še prekoračila starosti 55 let.

Torej na delo, za večjo in močnejšo ZSZ, ostajam z bratskimi pozdravi

Vam udani za 1000 novih članov v tekoči kampanji,
ANTHONY JERŠIN, gl. tajnik.

ZSZ ENGLISH SECTION

TRAIL BLAZERS LODGE NO. 41 Denver, Colorado

A CALL FOR HELP!

Sometimes we wish we could pass a draft law in our lodge to engage every member in some sort of help for his or her lodge. We are operating for the mutual good of one another so it is obvious that we will succeed only if all of us work together. Voluntary assistance seems to be inadequate and that is why constant appeals go out for more and more help in order that we may do more good for our members and their families.

"How can we do that," we ask. There are numerous ways to help your lodge. Regular and prompt payment of premiums each month is the most important because that maintains your membership. Obtaining new members helps to keep your lodge big and strong and always solvent. Then there is certain work that has to be taken care of currently as we plan for the future at the same time. The officers and few loyal members who usually take care of this need the support and encouragement of others.

Needless to mention, this vital work evolves from the deliberations at the meetings. That is why it is important that members attend as many meetings as possible and assist in the activities outlined.

Entertainment and Refreshments

Our meeting last month had a better attendance than usual, but we can do better. Plans are to hold a typical Trail Blazer gathering at the October meeting. We urge all members to be on hand at the meeting on September (Thursday) 23rd to help us plan for this affair. A suggestion has been made that cards be sent all members requesting an answer as to how many will attend the October meeting so that the committee will

know how and what and how much to prepare for the October meeting. Come to the Slovenian Hall on Sept. 23rd and help us arrange a real good time.

Money Talks!

Most everyone knows that it takes money to carry on any activities or carry out a set plan or program, etc. Our lodge and its work is no exception. The Trail Blazers have done some wonderful work in the past and hope to do even more in the future.

Your officers are ever alert to the fact that money must be raised constantly to keep up with the pace of the times. Private and public functions are sponsored to raise the said money. Whenever this is done the membership has nobly come to the front to help; many even inquire as to when we will "give something" so they can help.

Let us remind you that something is going on now that affords us an opportunity to make \$325.00 for our treasury by the end of this year and it only asks for a little help from each member. We mean the first prize of \$75.00 and the special award of \$250.00 for securing 200 members in the present 35th Anniversary Campaign. We have already obtained slightly over one-third of this number. Now, if every one of our 244 adult members would get ONLY ONE new member in this campaign we would go way over the top in our ambitions.

Sure, we know you are anxious to help your lodge in some way and you are willing to do some kind of work. Well, here is your chance to do it. And for every new member you get you will personally get a cash commission for your efforts. Won't you take a few moments and think of one or two members you can sign up? Children may be signed up immediately after birth and there are many adults you could interest if only you will try.

There never was a better opportunity for you to help your lodge and

the Association than during the 35th Anniversary Campaign. Your little bit of work asked of you will bring tremendous results.

Don't forget to buy that extra U. S. War Bond during the next few days. It also takes money to bring total and complete victory. Back up the boys on the fighting front. Buy a Bond today and buy Stamps for those kiddies of yours.

See you at the meeting on Sept. 23.
AN OFFICER.

35 NEW MEMBERS

Many individual members have enrolled 35 new members.

Several lodges have enrolled 35 new members.

Can't you attempt to secure 35 new members for the year 1943?

This will help our wish that every lodge in the WSA enroll at least 35 new members in the 35th Anniversary Campaign.

Make it a point to be sure to sign up one adult and one juvenile right this month.

35 NEW MEMBERS

EVERY W. S. A. MEMBER BUY A WAR BOND

PARTIZANI IN VAŠKE STRAŽE V DOMOVINI

(Nadaljevanje s 1. strani)

župnik Zupanc in en štajerski duhovnik. Zdaj so partizani vse izpustili. Zdi se, da so taktiko spremenili, ker so se z umori tako silno diskreditirali, da je ljudstvo polno gneva proti njim in da moški bežijo k naši Mihajlovičevi vojski v gozd, ki se iz dneva v dan množi, da poveljniki že nočejo vseh sprejemati.

Med 18. in 20. julijem so odpejali tudi župnika Raztresena iz Suhorja. Splošno mnenje je, da so ga ubili, vendar se je danes širila novica, da je še živ med partizani. (Poznejša poročila umor potrjujejo.)

V petek 14. avgusta, so četnike v taboru napadli partizani. Napadel je takozvani bombnaški bataljon prostovoljcev po številu 250. Napad se je pričel ob 5 zjutraj in je trajal do 7. Od partizanov je bilo 8 ubitih. Še isti dan so bili vsi pokopani. Po gozdu in vinogradih pa je še 43 mrtvih partizanov. Okoli 80 je ranjenih, ki so jih odnesli s seboj, torej nad 70 izgub. Od naših sta ubita 2, Muhič Jože iz Črmošnjic in Sušteršič tudi od tam. Ranjeni pa: Pakar iz St. Jošta Spitiče, Jarc iz Hrašnja-Mirna peč in en oficir iz Bosne.

Danes zjutraj, t. j. 15. avg. so partizani taborišče naše vojske (vaških straž) zopet brezuspešno napadli.

Takšno je bilo torej stanje v domovini pred dobrim letom dni. To je približno takrat, ko je Moskva trdila, da partizani v trumah pobijajo Lahe! Seveda nam tukajšnji zagovorniki partizanov o tem "ne vedo" nič povedati. Spravite to pisanje in se po vojni informirajte naravnost od doma!

Mi smo taka poročila držali med papirji, ker se živo zavedamo, da z njihovo objavo prav nič ne koristimo skupni stvari. Obenem smo prosili na vse plati, naj se partizanstvo ne vlači v našo politiko. Pa nas niso hoteli poslušati. Zdaj smo primorani, da privlečemo svoje papirje na dan. In se bojimo, da bo kdo očital: Zakaj niste že prej???

Kdor pa še zdaj misli, da bi se moral slovenski vaški in mestni človek dati mirno pobiti partizanom samo zato, da bo v Sloveniji našel odprto pot nekaterim tako priljubljenim komunizem, naj vrže kamen na "vaške straže" in tudi nam naj ne priznane. Toda kljub vsemu mi za njimi ne bomo drveli!

RAZOČARANA

Trgovinski potnik: "Ali ste vi tista mlada, lepa vdova, ki je oni dan oglašala v listih, da išče malo luči v svoje temno življenje?"

Vdova (radostno): "Da, da, gospod."

Trgovinski potnik: "Jaz sem glavni zastopnik trdke za električne žarnice..."

O SPORAZUMU V BISTVENIH VPRAŠANJH

Napisal Harold J. Laski

Nikdo v Veliki Britaniji ne dvomi o važnosti mednarodnih konferenc, kot na primer one, ki se je končala v Quebecu, pač pa je najti mnogo razočaranja zaradi neuspeha v dveh pogledih, prvič, da se sestavi organizacijo zedinjenih narodov za politične razprave, in drugič, v pogledu resničnega in odkrito srčnega sporazuma s Sovjetsko Unijo.

Obe vprašanji sta važni in vznemirljivi. V prvem je preveč različno videti nekakšno vrhovno vodstvo Velike Britanije in Amerike, ki vlada nad pomožnimi silami kot Francija, Poljska in Nizozemska, Belgija in Čehoslovaška, katere zvedo, kaj se godi šele kadar je sklep že storjen. Pred par tedni in še bolj grenko je to, da je treba to slišati na novo vsakokrat, kadar se srečata premier Churchill in predsednik Roosevelt.

Silno važna in usodopolna zadeva pa je vsak spor med Veliko Britanijo in Ameriko ter Sovjetsko Unijo. Važnosti tega vprašanja nikakor ne smemo pozabljati. Ne bom trdil, da vem, dali so zahteve teh ruskih vojaških voditeljev upravičene v obsegu časa in obsega, pač pa vem, da tudi največja in najbolj popolna zmaga ne bo pripomogla k trajnemu miru več kot naša popolna zmaga v letu 1918, ako ne pridemo do popolnega sporazuma v vseh bistvenih vprašanjih.

Nesmiselno bi bilo, prikrivati dejstvo, da je nastal med nami in Sovjetsko Unijo širok prepad. Karkoli poskušamo z razlaganjem odpoklica Litvinovala in Majskega, ne more spreminiti dejstva, da sta bila v Washingtonu in Londonu namodomeščena z diplomati manjše slave — in to brez vsakega dvojnega pomeni, da Stalimu mirovni načrti Churchilla in Roosevelta niso po godu. Organizacija svobodnega nemškega komiteja v Moskvi in propaganda, katero sme ta moskovski komite širiti je tudi dokaz za to, da je Sovjetska Unija s popolno jasnostjo in premišljeno odšla na drugačna pota in v drugo smer, ki nima ničesar skupnega z anglo-ameriškim 'Allied Military Government'.

Odločni povdarek, s katerim je Moskva naglasila, da ni bila povabljen v Quebec, je bil najbrže v teh zadnjih dneh edina svetla zvezda upanja na temnem Hitlerjevem nebu. Nikdar ne bomo zadosti ponavljali, da nam more garantirati trajen mir le popolen sporazum med tremi velikimi velesilami. Danes je jasno, da ta sporazum še ni dosežen.

Brez dvoma težkoče tega sporazuma so deloma v tem, da so sovjetski voditelji mnenja, da bi morali pospešiti svoje ofenzivne načrte. V koliko je to upravičeno, o tem ne morejo soditi ljudje, ki niso strokovnjaki. Le to smemo reči — zaradi strašnega bremena, ki leži na ramah Rusije — da ne smemo zakasniti niti za trenotek naše pomožne akcije, kadar bo mogoča. Moštvo oboroženih sil v Veliki Britaniji se tega zaveda z vso jasnostjo.

Od časa do časa se pojavi pred nami neprijetni spomin na govor Lorda Brabazona — vprašujemo se, dali se v Londonu in Washingtonu še vedno nahajajo ljudje, ki tako mislijo. (Lord Brabazon je bil minister za letalstvo in je dejal, da upa, da bosta Rusija in Nemčija obe izkrcaveli.) Sem in tja slišimo tudi o nasprotju velikih industrijalcev napram Sovjetski Uniji in imamo nepri-

jeten občutek, da bodo morda vplivali na visokem mestu na bodočo strategijo.

Največje važnosti za nas je, da ne pozabimo, da se je v letih od 1917 do 1941 rodilo na Ruskem globoko nezaupanje do kapitalističnih držav in da je to nezaupanje treba odstraniti. Jasno pa je, da to nezaupanje na polju vojaške strategije še vedno obstoja.

Deloma, in po mojem mišljenju celo največ pa je kriva tega nesporazumljenja neenakost v mišljenju glede povojne ureditve sveta, vladajočem v Moskvi, ter v Londonu in Washingtonu. Nikakor ne bom trdil, da bi morali kar kratko in malo sprejeti moskovski načrt za povojni svet. Možnost in tudi potreba za razgovore in za sporazum sta neoporečni. Jasno pa je tudi, da ne moremo upati, da bomo mogli po porazu osišča nemoteno začeti zopet staro življenje.

Trenotno sta Velika Britanija in Amerika najbrže prepričani, da bodo evropski problemi razrešeni v trenutku, ko bodo padli vsi predstavniki fašizma in nacizma. Jasno je pa, da Sovjetska Unija o njihovem padcu prav nič ne dvomi in smatra, da se bodo težkoče teh evropskih problemov takrat šele začele.

V tajinstveni alkemiji internacionalne politike je sporazum in sporazumno mišljenje o bistvenih vprašanjih prvi predpogoj miru. Nikakor nisem prepričan, da predsednik Roosevelt in premier Churchill popolnoma razumeta kaj pomeni Sovjetska Rusija, oziroma kako velik je vpliv ruske revolucije na povprečnega, malega človeka iz naroda v Evropi in v Aziji.

To svoje mnenje izražam z največjim spoštovanjem, a povedati ga moram, ker je potrebno. Prišel je čas za to, da se vsi trije veliki voditelji sestanejo. Treba je, da drug drugemu povedo kaj mislijo, in sicer ne z ono retoriko priznanja in občudovanja, ki je prelahka in nezanesljiva, temveč z odkritostnimi besedami, tako da bodo mogli priti do sporazuma in do odločitve; ameriški izolacionizem in francosko-angelski ne sporazum je omogočil Hitlerju, da se dvigne in zraste. Te zmote ne smemo napraviti še enkrat. Ako se to zgodi na novo, bi bil to zares konec civilizirane življenja.

SAM NE VE

A: "Ali hočete govoriti z gospodom ravnateljem v trgovinskih ali zasebnih zadevah?"

B: "Na to vprašanje je hudo odgovoriti. Zasnubil bi rad njegovo hčer."

POMAGA MORNARICI

Mornarica je pridobila izredno do- bre možgane. Ko se je znanstvenik Dr. Albert Einstein priglasi za delo v ordnančnem uradu. Tukaj vidimo slavnega matematika pri delu v njegovem domu v Princetonu. Pribežal je izpod nazijske vlade, sedaj pa je ameriški državljan.

NADALJNO POROČILO KAMPANJE 35 LETNICE ZSZ

Do 31. avgusta je v tekoči kampanji pristopilo 494 novih članov in članic, in sicer 123 v aktivni ter 371 v mladinski oddelki. Po sledeči tabeli je razviden natančen rezultat o napredku vsakega posameznega krajevnega društva:

Dr. št.	Novopristopili čl.	Dr. št.	Novopristopili čl.
1.	44	32.	7
3.	75	33.	43
4.	1	36.	13
5.	13	38.	33
6.	2	41.	69
7.	6	44.	2
8.	3	45.	3
9.	11	46.	3
11.	1	51.	4
14.	22	52.	2
15.	1	54.	1
16.	32	55.	1
17.	24	56.	2
21.	12	57.	1
22.	2	59.	16
23.	7	60.	5
24.	6	61.	2
27.	3	63.	8
28.	1	64.	1
29.	11	66.	1

SKUPAJ..... 494

Iz tega poročila je razvidno, da nam manjka še 506 novih čl., da bomo dosegli zaželjeni cilj, 1000 novih članov za 35 letnico ZSZ. Dr. Slovan št. 3, z zavedno in agilno članico Mrs. Kogovsek, še vedno stoji na prvem mestu in bi bilo upravičeno do \$75.00 in kampanjske trofeje, če bi bila kampanja zaključena 31. avgusta. Temu pa sledi dr. Trail Blazers št. 41, katero društvo bi bilo upravičeno do druge nagrade \$65.00. Tretje mesto je zavzelo drugo Denversko dr. št. 1 ter spodrinilo dr. Three Star št. 33 na četrto mesto samo za enega člana. Prvo bi bilo upravičeno do \$55.00 in drugo pa do \$45.00, če bi bila kampanja zaključena 31. avgusta. Na petem mestu še vedno stoji dr. št. 38 in bi bilo upravičeno do \$35.00 posebne nagrade. Toda temu pa sledi, in je samo za enega člana od zad, dr. št. 16, katero bi bilo upravičeno do šeste nagrade \$25.00, če bi bila kampanja zaključena. Toda ker kampanja ne bo zaključena do 31. decembra, je pričakovati veliko izprememb in bodo mogoče prva društva zadnja in zadnja prva. Torej kako bo kampanja izpadla je vse ležeče na agilnosti in dobri volji posameznih članov in članic krajevnih društev, kajti imamo še osem krajevnih društev, ki so že vsako pridobila po več kot 10 novih članov, in sicer: dr. št. 17 jih je pridobilo že 24 in mu manjka samo še enega, da kvalificira za posebno nagrado; dr. št. 14 jih manjka samo še tri, da kvalificira in tekmuje; dr. št. 59 jih manjka samo še 9, da kvalificira; in društvom št. 5 in 36 pa manjka vsakemu po 12, da tekmuje za posebne nagrade; dr. št. 21 jih manjka še 13 in društvom št. 9 in 29 pa vsakemu po 14, da kvalificira in tekmuje za posebne nagrade, ki bodo izplačane onim sedmim društvom, ki bodo do 31. decembra t. l. pridobila največ novih članov.

Sedaj, ko je vročina odnehala, je pričakovati veliko napredka od strani društvenih in gl. uradnikov, kakor tudi od strani posameznih članov. Vse kar potrebujemo je, da se ob vsaki priliki zavedamo, da smo člani nadsolventne bratske podporne organizacije, katera deli lepe podpore v slučaju bolezni, poškodbe ali smrti in da to razložimo našim sorodnikom, prijateljem, sosedom, trgovcem, kjer kupujemo vsakdanje potrebščine, in znancem in bodo vam hvaležni, ker jih boste v vaše društvo in ZSZ pridobili, kajti nihče izmed nas ne ve ne ure ne dneva kdaj se bo nam nesreča pripetila, zato je neobhodno potrebno za navadne zemljanje, da so zavarovani pri dobri podpori organizaciji kot je ZSZ. Torej, ko boste to pojasnili pri delu vašim sodelavcem, ali pa kje drugje vašim znancem, ako ne morete vsega pojasniti natančno, pogledite v pravila ali pa pošljite vašega tajnika ali predsednika, da gre takega vašega znanca na njegov dom obiskat ter mu pojasni o dobrotah, ki jih ZSZ deli

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al. Benkovič

Kdo ve? Mogoče, da ga je knez, katerega je bil sprejel kakor sina, ta dan krvavo razžalil, njega, najboljšega prijatelja svojega očeta, njega, ki je bil pripravljen v nevarnost staviti svoje lastno življenje, da bi Serebrjanega očeval pred carjevo jezo?

"Toda ne," je pomislil Morozov, "to ni Serebrjani! To je kak oprčnik, kak nov carjev ljubljencec. Pri njih ni nič čudnega onečasti odličnega bojarja. Toda žena, to je potuhnjena kača! Ali je mar nisem ljubil? Ali je nisem imel kakor lastno hčer? Ali me ni vzela iz proste volje! Ali se mi ni zahvaljevala ta lokava žena? Ali mi ni prisegla zvestobe? Ne, Družina Andrejič, ne zanašaj se na žensko zvestobo! Ženska zvestoba — to je visoka zgornjica, hrastova vrata in železni zatvori. Preveč se ti je mudilo, Družina Andrejič, izročiti dekletu svojo čast! Zbegalo te je, starca, tvoje goreče srce! Prevarala te je žena, mlada kača; smejali se ti bodo Moskvičani!"

Tako je premišljeval Morozov in se mučil z ugibanji. Hotel je stopiti naprej, A jezdec bi utegnil oditi in bojar bi ne spoznal svojega sovražnika. Sklenil je počakati.

Kakor nalašč to noč veter ni nehal šumeti in mesec ni prišel izza oblakov. Morozov ni spoznal niti obličja niti glasu jezdečevega. Slišal je samo, kako mu je plakaje rekla bojarka:

"Ljubim te bolj nego življenje, bolj nego solnce krasno! Nikogar nisem ljubila razen tebe, ga ne morem ljubiti in ga ne bom ljubila!"

Kmalu nato je šla Helena mimo Morozova, ne da bi ga opazila. Počasi je stopal Družina Andrejič za njo:

Drugi dan ni niti najmanj pokazal, da sumniči Heleno; bil je z njo prijazen in ljubezniv kakor sicer. Samo včasih, kadar Helena tega ni opazila, se je spozabil, stiskal je obrvi in jo grozno gledal. Strašno misel je takrat mislil Družina Andrejič. Mislil je, kako bi izsledil svojega sovražnika.

Pretekli so štirje dnevi. Morozov je sedel v tramasti izbi za hrastovo mizo; na mizi je ležala odprta knjiga, vezana v baržunast brokat s srebrnimi zaponkami in okraski. A bojar ni mislil na branje. Njegove oči so blodile nad pisanimi naslovi in vzorkovanimi cveticami strani, domišljija pa je begala od ženine sobice do vrtno ograje.

Prejšnjega dne se je Serebrjani vrnil iz Slobode in je, kakor je bil obljubil, obiskal Morozova.

Helena se je ta dan izgovorila z boleznijo in ni šla iz svoje sobe. Morozov se ni nič spremenil v svojem vedenju nasproti Nikiti Romanoviču. Toda medtem, ko mu je čestital k srečni vrnitvi in ga, dragega gosta, skrbno gostil, je neprestano opazoval izraz njegovega obličja in skušal v njem ujeti znamenje izdajstva. Serebrjani je bil mračen, toda preprost in odkrit kakor navadno; Morozov ni spoznal ničesar.

A kaj je mislil sedaj, sedeč za mizo pred odprto knjigo?

Njegovo premišljevanje je prekinil vstopivši sluga; ko je opazil pomračeno čelo Morozova, je spoštljivo obstal. Morozov ga je vprašal s pogledom.

"Gosudar!" je rekel sluga, "šarski ljudje prihajajo sem. Pred vsemi gre knez Afanazij Ivanovič Vjazemski; blizu so že, ali ukažeš, da jim gremo nasproti?"

Ta hip so se oglasili zvoki bobna, na katerega je z usnjanim korobačem tolkel sprednji vojak, da bi razgnal ljudstvo in napravil gospodu pot.

"Vjazemski prihaja k meni?" je rekel Morozov. "Ali je znorel? Morda gre pa samo mimo? Pojdi k vratom in tam počakaj. Ako pa krene sem, reci mu, da moj dom ni žganjarna, da ne poznam oprčnikov in ničesar nočem imeti oprati z njimi! Idi!"

Sluga se je obotavljal.

"Kaj hočeš še?" je vprašal Morozov.

"Bojar, tvoja volja je nad mojo; a jaz tega Vjazemskemu ne porečem!"

"Idi!" je kriknil Morozov in udaril z nogu.

"Bojar!" je planil v sobo hišni upravitelj, "knez Vjazemski je prišel z oprčniki pred naša vrata! Knez pravi, da je poslan od samega gosudarja."

"Od gosudarja? Ali ti je rekel: od gosudarja? Odpri vrata, ponudi mu zlato skledo s kruhom in soljo. Vsa družina naj gre nasproti poslanim od gosudarja!"

Medtem je bilo bobnanje slišati čedalje bliže. Dvajset ljudi na konjih in pred njimi Afanazij Ivanovič na svojem temnorjavem žrebcu s srebrno opravo je korakoma prišlo na dvorišče Morozova. Knez je imel na sebi bel kaftan iz atlasa. Izpod nizkega izrezanega ovratnika je gledala biserna zavratnica pri košulji. Biser zapestnice so tesno spenjale široke rokave kaftana, ki je bil rahlo prepan s svilnim pasom malinaste barve, končujočim se s trepci na obeh straneh; za pasom so tičale na dveh bokih vzorkovane rokavice. Brotkatne hlače malinaste barve so bile zatlačene v žolte safijanaste škornje, ki so bili na petah podkovani s srebrom, golenice so bile prešite z biseri in v gostih gubah spuščene do polovice meč.

Čez kaftan je imel vržen svilnat plašč zlatorumene barve, zapet na prsih z dvema demantnima sponama. Glavo je knezu pokrivala bela brokatna čapka z gibkim demantnim peresom, ki se je majalo ob vsakem dvigu in se svetlikalo v solnčni luči.

Črni kodri Afanazija Ivanoviča so se vi-li izpod čapke in se mešali z njegovo kratko in kodrasto brado. Lahni brki so se črtali nad zgornjo ustnico, ne kot črna proga, ampak samo kot temna senca. Postava Vjazemskega je bila visoka in vitka, zunanost mlada, vesela.

V soglasju z razkošnim običajem tiste dobe so konjarji pešci vodili za njim za ude šest ježnih konj, v popolni opravi; eden izmed njih je bil vraneč, drugi plavec, tretji sivce, trije pa čisto beli. Na glavah so se konjem majala pisana peresa, na hrbtih so se jim pestrile zverske kože ali brokatne preproge, obšite z dragulji; na vseh šestih konjih je žvenkljala množica srebrnih kraguljkov ali zlata, prerezana jabolka, ubrana v soglasen zvok, viseča na obeh straneh uzde v dolgih grozdih.

Ko se je pojavil Družina Andrejič, je stopil Vjazemski z drugimi oprčniki vred s konja. Morozov jim je šel počasi naproti z zlato skledo; za njim so šli znanci in bojarski slugi.

"Knez," je izpregovoril Morozov, "poslan si k meni od gosudarja. Hitim, da tebe in tvoje ljudi sprejemem s kruhom in soljo!" In sivi lasje so padli bojarju na oči od nizkih poklonov.

"Bojar," je odgovoril knez Vjazemski, "veliki gosudar je velel, tebi izročiti svoj carski ukaz: Bojar Družina! Car in veliki knez vse Rusije, Ivan Vasiljevič, jemlje s tebe svoj gnev in jemlje obenem s tvoje glave svojo carsko kletev, pomilošča te in odpušča vse tvoje krivde. Zopet boš, bojar Družina, kakor poprej v milosti velikega gosudarja in služil mu boš zvesto in pokorno in tvoja čast bo pred njim, kakor je bila."

Izpregovorivši ta govor, si je Vjazemski eno roko vtaknil za pas, z drugo pa si je pogladil brado. Vzravnal se je in, uprši v Morozova svoj orlovski pogled, čakal njegovega odgovora.

V začetku besed Vjazemskega je Morozov pokleknul. Sedaj so ga dvorjani vzdignili pod pazduho. Bil je bled.

(Dalje prih.)

"Amerikanski Slovenec" je vez, ki povezuje vse Slovence po Ameriki med seboj.

RAZNOTEROSTI

NEMIRI V BARCELONI

Bern, Švica. — Nemške radio postaje so omenjale, da so v Barceloni na Španskem izbruhnili nemiri med francoskimi emigranti in španskimi falangisti. Prepri se je začel, ko so francoski emigranti prepevali Internacionalo, kar falangiste silno jezi.

V ŽENSKIH OBLEKAH

Neki ameriški oddelek na Novi Guineji, ki se je boril na gori Tambu, blizu japonskega oporišča Salamaua, je pred kratkim prejel težko pričakovani zaboj, na katerem je bilo napisano "Nadomestila obleke." Fantje so brž odprli zaboj notri pa pomotoma ni bilo drugega, kakor uniforme in spodnja obleka za bolničarke. Vsa ta obleka je bila seveda urezana tako, da se tesno prilaga ženskemu telesu.

Kaj so hoteli fantje? Druga jim ni preostajalo, kakor obleči kar so dobili, četudi nič posebno vojaško ne izgledajo v teh opre mah, pa kdo se briga za take malenkosti v džungli!

KAJ ŠE PRIDE?

Nekdo jo je poklical na telefon in je tako čudno govoril, da je nastavljenka v lepoticnem lokalu v Ellensburgu, Wash., takoj skočila ven pred hišo, pogledat, če ni kak šaljivec spre-emil napis nad vrati. Z napisom ni bilo nič narobe, pa tudi s telefonskim klicem ne. Oseba na drugem koncu telefonske žice je imela konja in je hotela, da bi operatorica iz beauty shoppe prišla in nalepotičila tega konja, ki je bil namenjen za konjsko razstavo. Podobno kakor postopajo z lasmi plavalask, so tudi temu konju dali umiti grivo in rep s peroksidom, in izplahnil s platinasto tekočino.

Investirajte svoj denar v vojne bonde! Pomagajte svoji državi do zmagel!

OGLASI V "AM. SLOVENCU" IMAJO VEDNO USPEHI

NAZNANILO IN ZAHVALA

Potrge srca naznanjamo vsem našim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je za vedno preminul naš soprog in oče

JOSEPH NEMANICH

dne 25. avgusta 1943, in je bil pokopan iz cerkve Sv. Štefana, dne 28. avgusta 1943, na pokopališču Sv. Jožefa. Pokojni je bil rojen pred 58. leti v vasi Rakovec pri Metliki, v Belokranjini.

V prvi vrsti se želimo najlepše zahvaliti častitim gospodom duhovnikom, ki so pokojnika obiskovali v njegovi boleznini, ter za tako lepo opravljene pogrebne obrede. Nadalje se prav lepo zahvalimo pogrebniku Mr. Louis Zfranu za tako lepo urejen pogreb. Dolini smo tudi izrekli najlepšo zahvalo družtvom "Three Star Lodge" št. 33, ZSZ in "Modern Woodmen of America", da so nam tako hitro in plačali posmrtnino, ter posebno le družtvu "Three Star Lodge" št. 33 ZSZ za posebej se podarjeno svoto \$45.00 nam v pomoč, katero svoto so sbrali med člani družstva. Nadalje se prav lepo zahvalimo tudi vsem tistim, ki so pokojnika obiskovali v njegovi boleznini in vsem, ki so ga prišli krotit in moliti za pokoj njegove duše, ter enako tudi vsem, ki so se udeležili pogreba, posebno pa se prijazteljem in znancem iz So. Chicago in Pullmana, kakor tudi hčeram moje sestre Simonich, ki so prišle iz daljnega Massachusettsa na pogreb. Prav srčno se tudi zahvalimo častitim šolskim sestram od Sv. Štefana, od katerih je Sestra M. Ancilla njegova sestrična, ki so ga obiskovale v bolnišnici in molile ob njegovih krsti. Nadalje lepa hvala vsem, ki so plačali za svete maše; preveč bi vzelo prostora, ako bi objavili imena vseh. Enako najlepšo hvala vsem, ki so nam tudi z denarjem pomagali.

Se enkrat prav srčno hvala in Bog plačaj vsem in za vse, kar ste nam v teh žalostnih dneh dobrega storili na en ali drugi način.

Ti pa dragi soprog in oče, počivaj v miru in večna luč naj Ti svati. Spominjal si se bomo do konca našega življenja.

Zalujoci ostali:

AGNES NEMANICH, soproga: JOSEPH ml. in THOMAS, sinova: MARY, BERNICE in ANNA, hčere, ter Sestra M. ANCILLA, sestrična.

Chicago, Ill. v septembru 1943.

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzemamo vse vrste dela, gradimo nove stavbe, kakor koli obsega. Sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, šol, tovarn, ali kakršnekoli. Ob enem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravilne hiše in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Nasvete, proračune in načrte dajemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoke najemnine. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za smerno nizko ceno.

Pokličite nas na telefon Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu 3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

J. M. Trunk

Vrlo značilno zopet za Slovence. Moskva pozivlja: odprite drugo fronto! Tam na zapadu jo odprite, dokler je vreme ugodno. Dozdaj je ni. Vse v Afriki in Siciliji Nemcev ni koštalo niti enega regimenta. Rusi pobijejo eno divizijo, Nemci pripeljejo dve. Pa pravijo: saj frčijo trume zračnih ptičev dan na dan čez Kanal in razbijajo. Ali ni to druga fronta? Well, nekaj je, tako sodijo v Moskvi, ampak je, kakor bi se muha v slona zaletavala.

Pa bo fronta na Balkanu, in tu smo Slovenci na vrsti. V diplomatskih krogih v Washingtonu je bilo te dni, da so govorili o drugi fronti. Pravi ameriškanski diplomat drugim: na Balkanu odpremo drugo fronto. Poleg stoji ruski diplomat in sliši. Obrne se in povpraša: "Zoper koga bo fronta na Balkanu?" "Saj niste klade, da bi ne razumeli."

Imamo težkoče v domači hiši, kje drugje pa tudi niso brez preglavice.

Dr. G. A. Borgese je laiki republikanec, radi fašizma je prišel sem in je profesor v Chicagu. Hud je na kraljevsko robo, to se razume, trdi, da je ves fašizem le kraljevska godla in v tem bo na pravem, kakor se danes kaže. Fašizma Amerika ne mara. Kaj pa pri kralju? Revolucija bi bila tudi za Ameriko huda godla, in morda, drži kralja iz tega razloga. Republikanec to ni pogodu, tudi to se razume, in dr. Borgese udarja: "Pious souls in London and Washington, on July 25 and days following, have been praying 'God save the King' — this king. Their prayers, echoed at Eisenhower's headquarters, have been smelling to high heaven". Italijani se bodo moralni sami poravnati o republiku, kraljevini, morda da celo o fašizmu, s kako policijo niti Amerikanci ne bodo mogli poravnati.

Tudi jaz sem vprašal: Kdo je zmagovalec na Siciliji, ko sem videl, kako moledujejo, da naj Italija sklene mir, naj se vsaj poda.

Mnenja sem, da je vsaj za Slovence dobro, ako ostane Italija v borbi, ker po porazu bi utegnula tudi Moskva govoriti, kakor so tam izjavili, ker so morali pobijati najboljše laške divizije. Ali bi ne utegnilo tu nekaj odpasti tudi za Slovence? Neki ameriškanski Slovenec pa pravijo, da iz Moskve ne sme ničesar odpasti. Treba bo toraj počakati in potrpeti.

Sovjeti imajo načrt za obnovo. Miljard bo treba in ljudje sami bodo morali delati in počakati. Toliko in toliko postaj, šol, hiš, živine... Kako je na Slovenskem? Vsaj prej je trajalo mesece, da so kakemu čuvaju naredili hlev za kozo. Morda je načrt: Amerika? Prav, prav, saj drugega ne bo, ampak bojim se, da bodo že zdaj pili na račun ameriškanskega načrta.

Tudi Amerikanci imajo načrt za politično uravnavo: prejšnje meje in ljudstvo naj odloči s plebiscitom. Well, cika na demokracijo ta načrt, mora toraj biti dober. Že, že. Vsaj jaz poznam — plebiscit. Podplati, predpasniki so odločevali. Ljudsko glasovanje... he... he... In po glasovanju: premagali smo vas, najbolje je, da se podate v krtovo deželo! Ampak komisija bo nadzorovala! Yes, yes... odšla bo tudi "auf Ni m m erwiedersehen". Plebiscit... dobra reč, ampak. Kjer bi imeli Slovani večino nad Nemci ali Mažari, bodo ti do-

bili vse pravice, le politične perute bi se jim malo prestrigle, perute, da bi oni vladali. Kjer bi pa "zmagali" Nemci in Mažari, bi Slovani smeli misliti le na — grob! Razlika je pri plebiscitu, ako kdo pozna plebiscit.

Kako je s Poljaki? Rekli so menda, da mora Poljska segati tik pred vrata Berlina, in Vzhodna Prusija naj pride pod poljsko območje. Glej jih te poljske imperialiste! Well, če so imperialisti, naj jih bes butne, imperialisti, da bi hoteli potem poboljšati Nemce, ki so tam že dolga leta. Nemci naj ostanejo Nemci in naj imajo vse pravice, lahko pa Poljaki primejo za ušesa take Poljake (Mauzre...), ki so Poljaki, pa hočejo biti Nemci. In če bi bilo tako, se morajo Poljaki sporazumeti z Moskvo, tako ali tako. Menda nekaj svita, da neče biti ništa z Lvovom in Vilno, ker tam je rasko narodno in politično območje, baje prihajajo do stremenja, in menda je nekaj stremenja tudi pri Angliji radi Baltika. Trenotno bi bilo stremenje dobra roba.

Nekdo piše o značaju Mažarov. Do 20 milijonov "mažarov" je bilo, potem se je število skrčilo na resnično mero kakih pet res Mažarov. Tega niso mogli pozabiti, po Hitlerovi milosti so prišli zopet na 15 milijonov. Pravi, da se vsak Mažar smatra za aristokrata, dasi ima le muštake in pobiksane čizme. Še nekaj je. Kdor pride pod Mažare, mora biti Mažar, in tu se mora izpremeniti, in se bo izpremenilo, ker čas aristokratov (??) je minil.

PRODAM

hišo z dvemi stanovanji, v prvem nadstropju je 5, v drugem 6 sob; centralna kurjava. Cena \$6,600. Tudi zidan "cottage", ki ima 6 sob in centralno kurjavo. Nahaja se na 2700 So. Lawndale Ave. Cena \$6,000. Za nadaljna pojasnila vprašajte pri Antenu Jordan, 2417 So. Lawndale Ave., II. nadstropje, spređaj, Chicago, Ill.

DR. J. E. URSICH

ZDRAVNIK

in

KIRURG

Urad:

1901 West Cermak Road
(—3 in 7—8 P. M. razun ob sredah

Tel. Canal 4918

CHICAGO

Residenčni tel.: La Grange 3966

Michael Trinko in Sinovi

PLASTERING and PATCHING CONTRACTORS

Pleskarji in popravilni ometa in stene.

2114 W. 23rd Place, Chicago

Telefon Canal 1999

Kadar imate za oddati kako pleskarsko (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovincem priliko in da vprašate nas za cene. Nobene zamere od nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskarska dela jamčimo.

DR. JOHN J. SMETANA

Pregleduje oči in predpisuje očala 23 LET IZKUŠNJE

OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 6523

Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 5:30 zvečer.